

Analiza

01 / 2025

www.csm.org.pl

Chińsko-Pakistański Korytarz Gospodarczy

CENTRUM
STOSUNKÓW
MIĘDZYNARODOWYCH

CENTRE
FOR INTERNATIONAL
RELATIONS

Piotr Opaliński

Polski orientalista, dyplomata, ambasador RP w Pakistanie (2015–2021). Członek Obserwatorium Bliskowschodniego przy Centrum Stosunków Międzynarodowych.

Chińsko-Pakistański Korytarz Gospodarczy (CPEC) jest jednym z najbardziej ambitnych projektów w ramach Inicjatywy Pasa i Szlaku (BRI), ogłoszonej przez Xi Jinpinga w 2013 roku, nazywanej także Jedwabnym Szlakiem XXI wieku. To także jedno z kluczowych przedsięwzięć Pekinu z głębokimi implikacjami geopolitycznymi. W styczniu wszedł on w kolejną fazę.

10 stycznia 2025 odbyła się czwarta runda chińsko-pakistańskich konsultacji politycznych w Pekinie na temat tzw. CPEC 2.0, czyli obecnej fazy realizacji projektu Chińsko-Pakistańskiego Korytarza Gospodarczego. W oficjalnych relacjach podkreślono, że rozwój CPEC jest związany z wolą zacieśniania strategicznych więzi między obydwoma krajami.

Do chwili obecnej Chiny zainwestowały ponad 65 miliardów USD w rozbudowę infrastruktury energetycznej Pakistanu, specjalnych stref ekonomicznych (SEZ) i nowoczesnych arterii transportowych, które łączą prowincję Sinciang z portem Gwadar nad Morzem Arabskim. Potwierdza to ważne miejsce CPEC w strategii globalnej ekspansji gospodarczej Pekinu, obejmującej integrację infrastrukturalną i ekonomiczną regionów Azji Południowej, Środkowej i Zachodniej przy jednoczesnym wzmocnieniu międzynarodowej pozycji Chin.

Główne korzyści z realizacji CPEC

a) Korzyści dla Pakistanu – wsparcie transformacji

Projekt CPEC ma fundamentalne znaczenie dla rozwoju gospodarczego i społecznego Pakistanu. Jego realizacja ma przyspieszyć transformację gospodarki z rolniczej w przemysłową. Olbrzymie inwestycje w infrastrukturę drogową, kolejową i energetyczną mają przyczynić się do zmniejszenia deficytu energii w kraju, polepszenia materialnych warunków działania przemysłu i biznesu oraz redukcji ubóstwa i bezrobocia, zaś rozbudowa specjalnych stref ekonomicznych i głębokowodnego portu morskiego Gwadar ma doprowadzić do przekształcenia Pakistanu w regionalne centrum handlowe.

b) Korzyści dla Chin – wzmocnienie geopolityczne i geoeconomiczne:

Dzięki CPEC Chiny zyskują alternatywny szlak transportu energii i handlu, krótszy od szlaku morskiego i niezależny od rozwoju sytuacji wokół cieśniny Malakka. Wzmacnia to bezpieczeństwo chińskiej wymiany gospodarczej, szczególnie w kontekście rywalizacji z USA. CPEC wspiera również rozwój zachodnich regionów Chin, zwłaszcza Sinciangu oraz sprzyja umacnianiu wpływów Pekinu na styku regionów Azji Środkowej,

Południowej i Zachodniej. Ponadto, projekt ten jest elementem strategii tworzenia przeciwwagi dla wpływów Indii w regionie.

c) Korzyści dla regionu – rozwój połączeń gospodarczych:

CPEC stymuluje rozwój szlaków handlowych łączących Azję, Europę i Afrykę, nie tylko skracając czas transportu, ale także otwierając nowe możliwości znacznego zwiększenia wymiany gospodarczej krajów regionu .

Wyzwania i Zagrożenia

a) Zadłużenie i uzależnienie gospodarcze:

Jednym z największych wyzwań jest rosnące zadłużenie Pakistanu, które budzi obawy o zdolność kraju do spłaty zobowiązań. Krytycy projektu CPEC wskazują także na brak przejrzystości finansowej i ryzyko marginalizacji lokalnych przedsiębiorstw wobec dominacji kapitału chińskiego. Istnieją obawy, że projekt może pogłębić zależność gospodarczą Pakistanu od Chin, osłabiając jego autonomię ekonomiczną i polityczną.

b) Problemy z rentownością:

Wysokie koszty realizacji CPEC i BRI oraz niepewność co do ich rentowności generują istotne ryzyko gospodarcze dla krajów uczestniczących, czego wymownym przykładem jest casus portu Hambantota w Sri Lance. Wyzwania te muszą być brane pod uwagę w planowaniu i realizacji CPEC 2.0.

c) Napięcia geopolityczne i zagrożenia bezpieczeństwa:

Z perspektywy USA i Indii, CPEC jest postrzegany jako narzędzie rozszerzania wpływów Chin, m.in. w kontekście możliwości militarnego wykorzystania portu Gwadar. Ponadto, Indie zareagowały oficjalnym protestem na wytyczenie trasy CPEC przez sporne terytoria Kaszmiru (Gilgit-Baltistan), uznając to za naruszenie ich suwerenności.

Poważnym wyzwaniem dla Pakistanu jest niestabilność polityczna oraz konieczność ochrony chińskich i pakistańskich pracowników CPEC przed atakami grup separatystycznych i ekstremistycznych w graniczących z Afganistanem prowincjach Beludżystan i Chajber Pachtunchwa.

Nowa Faza Projektu

Przejsiecie Chińsko-Pakistańskiego Korytarza Ekonomicznego do nowego etapu – CPEC 2.0 – ogłoszono już podczas 6. sesji Połączonego Komitetu Współpracy CPEC w Pekinie, 21 grudnia 2017 r. W odróżnieniu od pierwszej fazy, skoncentrowanej na dużych projektach infrastrukturalnych i energetycznych, CPEC 2.0 skupia się na bardziej zaawansowanych dziedzinach współpracy, nawiązując przy tym do idei zrównoważonego rozwoju zawartej w wizji Nowego Jedwabnego Szlaku. Stanowi to istotną ewolucję poprzedniego etapu.

Główne założenia CPEC 2.0 sformułowano w koncepcji „pięciu korytarzy”:

- 1) wzrostu gospodarczego,
- 2) poprawy jakości życia,
- 3) innowacji,
- 4) liberalizacji handlu i inwestycji,
- 5) ochrony środowiska.

Mają być one realizowane poprzez:

- dywersyfikację inwestycji – rozwój sektorów IT, rolnictwa, czystej energii i innowacyjnego przemysłu;
- tworzenie „zielonych korytarzy” – promowanie ekologicznych rozwiązań i ochrony środowiska;

- zwiększenie zatrudnienia, dostęp do edukacji i technologii, wsparcie obszarów wiejskich;
- rozszerzenie współpracy regionalnej – rozwój połączeń transportowych i gospodarczych z Azją Centralną, Bliskim Wschodem i Europą.

CPEC 2.0 kładzie nacisk na industrializację poprzez budowę nowoczesnych zakładów produkcyjnych, centrów logistycznych i przemysłowych. Wspieranie rolnictwa ma zwiększyć wydajność i unowocześnić produkcję żywności dzięki nowym technologiom, takim jak sztuczna inteligencja i zielona energia. Rozwój infrastruktury obejmuje rozbudowę autostrad, kolei, lotnisk, portów i sieci energetycznych, co ma usprawnić handel i przyciągnąć inwestorów zagranicznych.

Powyższe założenia zostały zintegrowane z narodowym planem rozwoju Pakistanu, skupiając się wokół „pięciu filarów” tego planu: potencjału eksportowego, cyfryzacji, energii, ochrony środowiska i równości.

Dla Pakistanu CPEC 2.0 oznacza nowe możliwości rozwoju gospodarczego i modernizacji infrastruktury, co w sytuacji rosnącej presji ekonomicznej i zadłużenia kraju jest szczególnie istotne dla jego stabilności i konkurencyjności na rynkach międzynarodowych.

Według niezależnych ekspertów pakistańskich, powodzenie CPEC 2.0 w dużej mierze zależy od realizacji krytycznie ważnych postulatów, takich jak:

- zwiększenie przejrzystości i skutecznego zarządzania projektami;
- wsparcie dla lokalnych przedsiębiorstw;
- rozwój i inwestowanie w lokalną siłę roboczą;
- zabezpieczenie infrastruktury w regionach narażonych na konflikty;
- zrównoważony rozwój ekologiczny;
- ochrona suwerenności ekonomicznej Pakistanu.

Reakcje Państw Azji na CPEC

Chińsko-Pakistański Korytarz Gospodarczy wzbudza duże zainteresowanie państw Zatoki Perskiej, Iranu i Rosji, które oceniają go przez pryzmat własnych interesów gospodarczych, strategicznych i geopolitycznych. Państwa Zatoki Perskiej widzą w CPEC możliwość pogłębienia relacji gospodarczych z Chinami, lecz obawiają się konkurencji dla swoich portów i szlaków handlowych.

- **Arabia Saudyjska** od lat postrzega CPEC jako szansę na dywersyfikację eksportu ropy i gazu oraz zacieśnienie relacji z Chinami. W 2019 r. Rijad ogłosił plan inwestycji 10 miliardów USD w budowę rafinerii w porcie Gwadar, wzmacniając tym samym współpracę energetyczną.
- **Zjednoczone Emiraty Arabskie** przyjmują ambiwalentną postawę – projekt otwiera przed nimi nowe perspektywy handlowe, ale port Gwadar może zagrozić pozycji Dubaju jako głównego hubu logistycznego w regionie.
- **Iran** balansuje między współpracą a rywalizacją. Z jednej strony dąży do udziału w chińskich projektach infrastrukturalnych, z drugiej rozwija port Chabahar przy wsparciu Indii, konkurując tym samym z Gwadarem. Podpisana w 2021 r. 25-letnia umowa o strategicznym partnerstwie z Chinami może jednak skłonić Teheran do większego otwarcia na CPEC w przyszłości.
- **Rosja** traktuje CPEC jako część chińskiej ekspansji w Eurazji i Azji Południowej. Dostrzega w nim potencjał do eksportu energii do Chin i Pakistanu, ale zachowuje dystans, chroniąc swoje wpływy w Azji Środkowej. Moskwa unika nadmiernej zależności od Pekinu, dostrzegając zarówno możliwości współpracy, jak i ryzyko marginalizacji w regionie.

Podsumowanie

CPEC 2.0 ma potencjał, by znacząco wpłynąć na rozwój gospodarczy Pakistanu oraz wzmocnić globalną pozycję Chin. Kluczowe będzie skuteczne zarządzanie projektem, zrównoważony rozwój oraz zwiększenie przejrzystości inwestycji. Sukces tej inicjatywy zależy nie tylko od realizacji ambitnych planów infrastrukturalnych, lecz również od umiejętności Pakistanu w zarządzaniu rosnącym zadłużeniem i kontrolowaniu ryzyka związanego z rosnącym zadłużeniem, a także w sferze ochrony jego autonomii gospodarczej.

Mimo licznych wyzwań, takich jak ryzyka geopolityczne czy potencjalna zależność ekonomiczna od Chin, CPEC 2.0 pozostaje jednym z najważniejszych projektów geopolitycznych w regionie Azji Południowej, a jego rozwój warto śledzić w kontekście przemian globalnych i regionalnych.

CENTRUM STOSUNKÓW MIĘDZYNARODOWYCH

CSM jest niezależnym, pozarządowym ośrodkiem analitycznym zajmującym się polską polityką zagraniczną i najważniejszymi i problemami polityki międzynarodowej.

Fundacja została zarejestrowana w 1996 r. CSM prowadzi działalność badawczą i edukacyjną, wydaje publikacje, organizuje konferencje i spotkania, uczestniczy w międzynarodowych projektach we współpracy z podobnymi instytucjami w wielu krajach. Tworzy forum debaty i wymiany idei w sprawach polityki zagranicznej, relacji między państwami oraz wyzwań globalnego świata.

Działalność CSM jest adresowana przede wszystkim do samorządowców i przedsiębiorców, a także administracji centralnej, polityków, dyplomatów, politologów i mediów.

Od 2009 r. CSM jest uznawany za jeden z najlepszych think tanków Europy Środkowo-Wschodniej w badaniu „The Leading Public Policy Research Organizations In The World” przeprowadzonym przez Uniwersytet Pensylwanii.

Centrum Stosunków Międzynarodowych | ul. Ogrody 24, 03-994 Warszawa | +48 608 593 632

www.twitter.com/CIR_CSM

www.facebook.com/CIR.CSM

CENTRUM
STOSUNKÓW
MIĘDZYNARODOWYCH